

В І Д Г У К

**офіційного опонента кандидата наук з фізичного виховання і спорту,
доцента ШЕПЕЛЕНКО Тетяни Валеріївни
на дисертаційну роботу МИШКО Вероніки Володимирівни
«Психофізіологічні критерії прояву успішності при формуванні
хореографічних навичок юними спортсменами»
представлену на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з фізичного виховання і спорту зі спеціальності:
24.00.01 – олімпійський і професійний спорт**

Актуальність обраної теми дисертації

Спортивні танці є відносно молодим, але дуже популярним видом спорту. Можна з упевненістю стверджувати, що спортивні танці об'єднують спорт та мистецтво. Серед відомих танцюристів світу українські спортсмени вже досить впевнено займають провідні місця на міжнародних змаганнях. Це відбувається за рахунок поступового розвитку спортивних танців в Україні. Активно працюють клуби та спортивні школи, в яких юні спортсмени займаються спортивними танцями.

Розгляд особливостей побудови тренувального процесу спортивних танців серед юних спортсменів є актуальним напрямом сучасної спортивної науки.

Одним з важливих аспектів юнацького спорту, зокрема, спортивних танців, є відбір здібних дітей до спортивних секцій. Існує багато наукових робіт, що відображають різні критерії схильності дітей до того чи іншого виду спорту: морфологічні, функціональні, психологічні, тощо. Однак, як відомо з диференційної психофізіології, основою здібностей та обдарованості є індивідуально-типологічні властивості центральної нервової системи. Означені властивості є генетично обумовленими і визначають схильність людини до певного виду діяльності, зокрема, занять спортом.

Серед досліджень, що стосуються танцювального спорту, вивчаються аспекти розвитку фізичних якостей, вдосконалення функціональних здібностей, вікових психологічних аспектів на різних етапах багаторічної підготовки.

Однак, недостатньо уваги приділяється визначенню рівня успішності у спортивних танцях, оскільки спортивна успішність складається з багатьох

факторів. Зокрема, одним із важливіших чинників такої успішності є вроджена схильність до відповідної спортивної діяльності. Така ситуація зумовлює необхідність дослідження психофізіологічних властивостей юних спортсменів та розробки критеріїв успішності для тренувань у спортивних танцях.

На мій погляд, вирішенню, насамперед, цих питань присвячене наукове дослідження Мишко В.В.

Таким чином, дисертаційна робота Мишко Вероніки Володимирівни «Психофізіологічні критерії прояву успішності при формуванні хореографічних навичок юними спортсменами» є актуальною.

Дисертаційну роботу виконано в межах плану науково-дослідної роботи ДВНЗ «Ужгородський національний університет» на 2016-2020 р.р. за темою 1А-2016 «Відновлення психофізичного потенціалу організму осіб різного віку і статі, які мають відхилення у стані здоров'я, з застосуванням новітніх реабілітаційних технологій» (№ державної реєстрації – 0116U003326) та плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2016-2020 р.р. за темою 2.8: «Особливості соматичних, вісцеральних та сенсорних систем у кваліфікованих спортсменів на різних етапах підготовки» (№ державної реєстрації – 0116U001632). Роль автора, як співвиконавця, полягала в розробці критеріїв рівня прояву успішності у танцювальному спорті на основі психофізіологічних характеристик спортсменів.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій з їх критичною оцінкою порівняно з відомими рішеннями.

Дисертація складається зі вступу, аналітичного розділу, розділу методів та організації дослідження, двох розділів результатів досліджень, розділу аналізу та узагальнення результатів дослідження, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних літературних джерел, додатків.

Перший розділ **«Психофізіологічні характеристики та їх вплив на успішність у спортивній діяльності»** присвячений аналітичному огляду, що розкриває уявлення про психофізіологічні характеристики та їх вплив на успішність у спортивній діяльності. Автором проаналізовано характер

відображення в літературі прояву психофізіологічних особливостей у процесі формування технічних навичок у спорті.

Окремо розглянуто питання психофізіологічних критеріїв успішності у спорті.

Літературний розділ пов'язаний із проблемою роботи та відображає проблематику прогнозу успішності в спорті, зокрема у спортивних танцях.

З метою обґрунтування отриманих результатів було залучено наукові джерела з теорії і методики спортивного тренування, системи спортивного відбору, сучасних технологій тренувань юних спортсменів на етапі базової підготовки, індивідуалізації підготовки спортсменів, вікової психофізіології.

Другий розділ **«Методи та організації дослідження»** відображає опис використаних в роботі методів дослідження. Для вирішення поставлених задач було використано наступні методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури, метод спостереження за виконанням технічних складно-координаційних елементів у спортивних танцях; метод експертних оцінок, що визначено міжнародними правилами у танцювальному спорті для оцінки виконання технічних елементів.

Автором використано методи оцінки психомоторних та нейродинамічних властивостей спортсменів, оцінки рівня прояву психічних процесів когнітивної сфери та психоемоційного стану особистості. Для визначення успішності у спортивних танцях було застосовано методику оцінки майстерності в танцювальному спорті.

У дослідженні брали участь 32 кваліфікованих юних спортсмени, що займаються спортивним танцями. Вік спортсменів (14-15 років) у цьому виді спорту відповідає віковій категорії «Юніори». Кваліфікація випробуваних: кандидати у майстри спорту України та перший розряд.

Третій розділ **«Особливості прояву психофізіологічних характеристик при формуванні складнокоординаційних хореографічних навичок юних танцюристів»** присвячено дослідженню особливостей прояву психофізіологічних характеристик при формуванні складно-координаційних

хореографічних навичок у юних танцюристів. Автором було встановлено, що наявність психічного напруження і тривоги в юних танцюристів є ознакою погіршення рівня успішності при засвоєнні хореографічних навичок.

Вивчення нейродинамічних функцій встановило, що функціональна рухливість нервових процесів безпосередньо забезпечує успішність у засвоєнні складних хореографічних навичок у спортивних танцях.

На мій погляд, цікавим результатом дослідження є висновок про зв'язок успішності в танцювальному спорті із рівнем прояву вербального інтелекту, зокрема функціями уваги та зорового сприйняття. Отриманий результат фактично вказує, що для поліпшення тренувального процесу в спортивних танцях важливим є включення до програми формування хореографічних навичок вербальну складову.

У четвертому розділі **«Критерії успішності при засвоєнні хореографічних навичок у спортивних танцях юними спортсменами із урахуванням психофізіологічних характеристик»** проведено обґрунтування критеріїв успішності при засвоєнні хореографічних навичок у спортивних танцях юними спортсменами із урахуванням психофізіологічних характеристик. Застосовано факторний та множинний регресійний аналізи. Розроблені математичні моделі для визначення рівня прояву успішності під час засвоєння хореографічних навичок юними танцюристами дають можливість удосконалювати тренувальний процес. За розробленими критеріями було проведено прогноз щодо успішності у спортивних танцях. Важливим результатом є факт перевірки отриманої математичної моделі успішності засвоєння хореографічних навичок юними танцюристами на валідність та інформативність із застосуванням іншої групи спортсменів (24 особи).

У п'ятому розділі **«Аналіз та узагальнення результатів дослідження»** наданий повний аналіз й узагальнення результатів дослідження, охарактеризовано повноту розв'язання завдань.

Достовірність і новизна отриманих результатів. Загалом, результати досліджень, які отримані автором, ретельно обґрунтовані та доведено їх

достовірність. Висновки дисертаційної роботи в цілому відображають отримані результати і відповідають меті та завданням дослідження.

Практичне значення результатів досліджень. Практичне використання результатів дисертаційної роботи спрямоване на прогнозування здібностей спортсменів та оптимізацію тренувального процесу юних танцюристів із урахуванням психофізіологічних характеристик.

Результати дисертаційної роботи впроваджено в практику роботи клубів «Грація» та «Вероніка» міста Ужгород, а також клубу спортивного танцю «Супаданс» НУФВСУ.

Повнота викладення матеріалу дисертації в опублікованих працях і авторефераті. За матеріалами дисертації опубліковано 12 наукових праць, з них 5 статей в спеціалізованих фахових наукових виданнях, рекомендованих МОН України (2 з них включено до міжнародної наукометричної бази Web of Science), 1 стаття у періодичному науковому виданні Румунії, яке включено до міжнародної наукометричної бази Scopus, 3 тези доповідей наукових конференцій, 3 публікації, які додатково відображають отримані результати дисертації.

Рекомендації щодо використання результатів дисертації. Матеріали досліджень можуть бути включені у практику підготовки спортсменів і в лекційні курси закладів середньої та вищої освіти України, які готують спеціалістів галузі фізичної культури і спорту.

Результати дисертаційної роботи доцільно використовувати у навчальних закладах Міністерства освіти і науки України, Міністерства молоді та спорту України, Академії педагогічних наук України, у спортивно-освітніх закладах.

Недоліки дисертації та автореферату щодо їх змісту й оформлення.

В цілому позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Мишко В.В. «Психофізіологічні критерії прояву успішності при формуванні хореографічних навичок юними спортсменами», слід зупинитися на ряді

дискусійних положень та зауважень до змісту роботи, що потребують додаткових коментарів:

1. Одну із задач автор визначив, як «визначити теоретичні та практичні аспекти прояву психофізіологічних характеристик у юних танцюристів». Але у своєму літературному обзорі автор наголошував на недостатню кількість досліджень, які присвячені саме вивченню індивідуально-типологічних властивостей юних танцюристів у спортивних танцях. Виникає питання доцільності задачі в такому формулюванні.

2. Наскільки доцільно було вивчати сенсомоторні реакції в танцюристів, адже структура техніки рухів у спортивних танцях не потребує швидкості реагування на відповідні подразники. На мій погляд було б доцільно вивчати швидко-ритмічні характеристики.

3. Для вивчення рівня успішності у формуванні хореографічних навичок автор застосував чотири критерії оцінювання: технічна якість, музикальність, партнерські вміння та хореографія і презентація. Чому саме ці критерії? Чому не використовувалась система оцінювання «Скейтинг»?

4. Автор стверджує, що успішність у спортивних танцях характеризується формуванням когнітивної організації із координування вербального та невербального інтелекту. Як цей висновок може бути використаний у практиці тренувального процесу?

5. В роботі існують не значні орфографічні та пунктуаційні помилки, що не впливає на зміст.

Вказані недоліки не впливають на зміст дослідження та не знижують наукової цінності роботи.

Відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертаційна робота Мишко В.В. «Психофізіологічні критерії прояву успішності при формуванні хореографічних навичок юними спортсменами», що подана на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання і спорту зі спеціальності: 24.00.01 – олімпійський і професійний спорт є закінченим комплексним дослідженням, яке значно поглиблює та розширює сучасні

уявлення про можливості формування спеціальних хореографічних навичок у спортивних танцях.

Наукові положення та висновки, які сформульовані в дисертації, базуються на достатній кількості експериментальних досліджень, мають науково обґрунтований характер, що логічно пов'язаний з отриманими результатами. Автореферат відображає зміст дисертації.

Висновок. Дисертаційна робота є завершеним науковим дослідженням, що має як теоретичне, так і практичне значення; отримані нові науково обґрунтовані результати. Дисертаційна робота відповідає вимогам пункту 11 «Порядку присудження наукових ступенів», який затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (з урахуванням змін згідно Постанови Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 р. за № 656), а її автор Мишко Вероніка Володимирівна заслуговує присудження наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання і спорту зі спеціальності: 24.00.01 – олімпійський і професійний спорт.

Офіційний опонент:

**Завідувач кафедри фізичного виховання та спорту
Українського державного університету залізничного транспорту, кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
доцент**

Тетяна ШЕПЕЛЕНКО

**Підпис офіційного опонента
засвідчую проректор з наукової роботи Українського державного університету залізничного транспорту, доктор технічних наук,
професор**

Гліб ВАТУЛЯ

Відгук отримано 24.03.2019 р. МСДМ